

DECIZIE

07 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Galina Stratulat
Ion Druță

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Orom-Imexpo” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex” cu privire la încasarea datoriei, venitului ratat și rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2017, prin care a fost admisă în parte cererea și scutită parțial Societatea cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex” de la plata taxei de stat pentru cererea de apel depusă împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul Șoldănești) din 04 iulie 2017,

c o n s t a t ă:

La 14 octombrie 2016 SRL „Orom-Imexpo” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Agrochem Impex”, solicitând încasarea din contul ultimei în beneficiul său sumei de 250.000 lei cu titlu de datorie formată în rezultatul neexecutării obligațiilor prevăzute de contractul de vânzare-cumpărare a producției agricole nr. 136 AC din 25 iulie 2016 încheiat cu pîrîta, cu dispunerea rezilierii contractului respectiv, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei, reclamanta SRL „Orom-Imexpo” și-a majorat și concretizat pretențiile din acțiune, solicitând în final încasarea din contul pîrîtei în beneficiul său sumei de 140.000 lei cu titlu de datorie, 7.447,06 dolari SUA cu titlu de venit ratat și 19.373 lei cheltuieli de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Șoldănești) din 04 iulie 2017 a fost admisă acțiunea, fiind încasată din contul SRL „Agrochem Impex” în beneficiul SRL „Orom-Imexpo” suma de 140.000 lei cu titlu de datorie, 7.447,06 dolari SUA cu titlu de venit ratat, convertiți în valută națională conform cursului BNM la momentul executării, și 19.375 lei cheltuieli de judecată. A fost reziliat contractul de vânzare-cumpărare a producției agricole nr. 136 AC din 25 iulie 2016 încheiat între SRL „Orom-Imexpo” și SRL „Agrochem Impex”.

La 19 iulie 2017 SRL „Agrochem Impex” a depus cerere de apel nemotivată și netimbrată împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul Șoldănești) din 04 iulie 2017.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2017 nu s-a dat curs cererii de apel depusă de către SRL „Agrochem Impex”, acordând apelantei termen până la 21 noiembrie 2017 pentru lichidarea neajunsurilor, și anume să prezinte motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și dovada achitării taxei de stat în mărime de 9.005.25 lei. Concomitent, i-a fost explicat apelantei că în situația în care nu se va conforma în termen indicațiilor prestabilite în încheierea dată, apelul va fi restituit.

La 21 noiembrie 2017 SRL „Agrochem Impex” a depus cerere de apel motivată, solicitând scutirea de la plata taxei de stat pentru cererea de apel.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2017 a fost admisă în parte cererea și scutită parțial SRL „Agrochem Impex” de la plata taxei de stat în sumă de 4.005,25 lei pentru cererea de apel, comunicând apelantei SRL „Agrochem Impex” despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 5.000 lei, stabilindu-i termen până la 23 ianuarie 2018. Concomitent, s-a explicat apelantei că ședința de judecată este fixată spre examinare pentru data de 23 ianuarie 2018, ora 12⁰⁰ și în situația în care nu vor fi lichidate neajunsurile menționate în termenul acordat, apelul nu va fi considerat depus și împreună cu înscrisurile anexate va fi restituit.

La 06 februarie 2018 SRL „Agrochem Impex” a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii instanței de apel în partea respingerii cererii de scutire de la plata taxei de stat și acordării termenului de achitare a taxei de stat în mărime de 5.000 lei, cu emiterea în această parte a unei noi încheieri de admitere integrală a cererii de scutire de la plata taxei de stat la depunerea apelului.

În susținerea recursului SRL „Agrochem Impex” a invocat că a prezentat instanței de apel suficiente probe pentru a fi scutită integral de la plata taxei de stat, și anume copia încheierii executorului judecătoresc Romah Oleg din 22 octombrie 2016, contractul de cesiune a creanței nr. 1/10 din 11 octombrie 2017 și Comunicatul informativ privind disponibilul în conturile bancare nr. 26/1521 din 20 noiembrie 2017 eliberat de către BC „Victoriabank” SA, filiala nr. 26 Chișinău, prin care cu certitudine se demonstrează faptul că starea sa materială este destul de precară, în situația în care nu desfășoară nici o activitate economică pentru a obține careva venit întru achitarea taxei de stat pentru cererea de apel, la contul său bancar lipsind mijloace bănești disponibile, or, aplicarea sechestrului asupra sumelor în mărime de 250.000 lei, 1.811.754,98 lei și 1.588.740,87 lei de către executorii judecătorești Romah Oleg și Guțu Svetlana face imposibilă achitarea în general a cărorva taxe.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

La materialele dosarului nu se atestă date când copia încheierii Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2017 a fost expediată în adresa recurentei SRL „Agrochem Impex”.

De asemenea, din actele cauzei nu rezultă dacă a avut sau nu loc ședința de judecată preconizată pentru 23 ianuarie 2018, precum și dacă a fost sau nu restituit apelul SRL „Agrochem Impex”.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către SRL „Agrochem Impex” la 06 februarie 2018 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 14 februarie 2018 în adresa SRL „Orom-Imexpo” a fost expediată copia recursului declarat de către SRL „Agrochem Impex”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

Prin prisma art. 426 alin. (3) CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de apel în partea respingerii cererii de scutire de la plata taxei de stat și acordării termenului de achitare a taxei de stat în mărime de 5.000 lei și emiterea în această parte a unei noi încheieri de scutire integrală a SRL „Agrochem Impex” de la plata taxei de stat, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

Conform art. 85 alin. (4) CPC, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persona fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Prevederi similare se conțin și în art. 4 alin. (1) subalinatul (19) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992.

Astfel, la cerere, instanța de judecată poate scuti persoana fizică sau juridică de plata taxei de stat, în urma justificării situației materiale a acesteia. Scutirea poate fi totală sau parțială, în dependență de susținerea cererii și de probele prezentate privind lipsa mijloacelor financiare.

Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei rezultă că la 21 noiembrie 2017, SRL „Agrochem Impex” a depus cerere de scutire de la plata taxei de stat pentru cererea de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul Șoldănești) din 04 iulie 2017, invocând că conturile și bunurile sale au fost sechestrate prin încheierea executorului judecătoresc Romah Oleg din 22 octombrie 2016, prin ce a fost stopată întreaga sa activitate economică, fiind lipsită de posibilitatea obținerii unor venituri. În acest sens, datoria sa pe care o are față de intimata-reclamantă SRL „Orom-Imexpo” a fost cesionată unei terțe persoane SRL „Dacfruct” din motivul imposibilității achitării acesteia, fapt ce se confirmă prin contractul de cesiune a creanței nr. 1/10 din 11 octombrie 2017.

Afară de aceasta, a indicat recurenta-apelantă că potrivit Comunicatului informativ privind disponibilul în conturile bancare nr. 26/1521 din 20 noiembrie 2017 eliberat de către BC „Victoriabank” SA, filiala nr. 26 Chișinău, în conturile SRL „Agrochem Impex” deschise la banca respectivă lipsesc mijloace financiare, fiind aplicate pe acestea sechestre, și anume la 24 octombrie 2016 de către executorul judecătoresc Romah Oleg pentru suma de 250.000 lei; la 08 decembrie 2016 de executorul judecătoresc Guțu Svetlana pentru suma de 1.811.754,98 lei și la 03 octombrie 2017 de către același executor judecătoresc pentru suma de 1.588.740,87 lei.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 21 noiembrie 2017 a admis în parte cererea și a scutit parțial SRL „Agrochem Impex” de la plata taxei de stat în sumă de 4.005,25 lei pentru cererea de apel, comunicând apelantei SRL „Agrochem Impex” despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 5.000 lei, stabilindu-i termen până la 23 ianuarie 2018. Concomitent, s-a explicat apelantei că ședința de judecată este fixată spre examinare pentru data de 23 ianuarie 2018, ora 12⁰⁰ și în situația în care nu vor fi lichidate neajunsurile menționate în termenul acordat, apelul nu va fi considerat depus și împreună cu înscrisurile anexate va fi restituit.

În speță se reiterează că în materialele dosarului lipsesc date despre faptul dacă a avut sau nu loc ședința de judecată, precum și dacă a fost sau nu restituit apelul SRL „Agrochem Impex”.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră soluția Curții de Apel Chișinău, dată în prezentul litigiu de scutire doar în parte a recurenteii-apelante SRL „Agrochem Impex” de la plata taxei de stat pentru cererea de apel, drept una neîntemeiată și arbitrară, din următoarele considerente.

Se reține că prin încheierea Judecătorei Șoldănești din 22 octombrie 2016 a fost admisă cererea SRL „Orom-Imexpo” cu privire la aplicarea măsurii de asigurare a acțiunii și aplicat sechestrul pe bunurile mobile și imobile, precum și mijloacele bănești ale SRL „Agrochem Impex”, inclusiv pe cele care se află la alte persoane, în limita valorii revendicărilor din acțiune în mărime de 250.000 lei (f.d. 30-31).

Prin încheierea executorului judecătoresc Oleg Romah din 22 octombrie 2016 a fost aplicat sechestrul pe mijloacele financiare ale SRL „Agrochem Impex”, corespunzător sumei urmărite în mărime de 250.000 lei la conturile de care dispune debitorul în: BC „Comertbank” SA, BC „Victoriabank” SA, BC „Moldova Agroindbank” SA, BC „Moldindconbank” SA, BC „EuroCreditBank” SA, BC „FinComBank” SA, BC „Energbank” SA, BC „ProCreditBank” SA, BC „Eximbank – Gruppo Veneto Banca” SA, BC „Mobiasbanca – Groupe Societe Generale” SA și SA „BCR Chișinău” (f.d. 37, 172).

Ține de menționat faptul, că prin hotărârea Judecătorei Orhei (sediul Șoldănești) din 04 iulie 2017 a fost menținut sechestrul aplicat pe bunurile mobile și imobile, precum și mijloacele bănești ale SRL „Agrochem Impex” aplicat prin încheierea Judecătorei Șoldănești din 22 octombrie 2016.

Totodată, potrivit Comunicatului informativ privind disponibilul în conturile bancare nr. 26/1521 din 20 noiembrie 2017 eliberat de către BC „Victoriabank” SA, filiala nr. 26 Chișinău (f.d. 174), operațiunile în conturile SRL „Agrochem Impex” deschise la banca respectivă sunt suspendate și sunt aplicate sechestre conform încheierii executorului judecătoresc Oleg Romah nr. 091-1472 din 22 octombrie 2016 pe suma de 250.000 lei; în temeiul încheierii executorului judecătoresc Guțu Svetlana nr. 074-2964/16 din 30 noiembrie 2016 pe suma de 1.811.754,98 lei, precum și în baza încheierii aceluiași executor judecătoresc nr. 074-2531R/17 din 15 septembrie 2017 pe suma de 1.588.740,87 lei.

Toate circumstanțele enunțate demonstrează faptul că recurenta-apelantă SRL „Agrochem Impex” în perioada de referință nu desfășoară activitate economică, aflându-se în imposibilitate de a efectua careva operațiuni bancare la conturile sale, pe care au fost aplicate sechestre, fiind astfel incapabilă de a achita taxa de stat impusă.

Afară de aceasta, prin contractul de cesiune a creanței nr. 1/10 din 11 octombrie 2017, SRL „Agrochem Impex” a cesionat SRL ”Dacfruct” datoria sa în sumă de 140.000 lei, pe care o are față de SRL ”Orom-Imexpo”, fapt ce confirmă incapacitatea SRL „Agrochem Impex” de plată a taxei de stat.

Deși instanța de apel în încheierea recurată a stabilit că cererea SRL „Agrochem Impex” de scutire de la plata taxei de stat este integral întemeiată, făcând trimitere la faptul că aceasta nu dispune de mijloace financiare, totuși admite cererea ultimei doar în parte și o scutește parțial de la plata taxei de stat pe motiv că nu au fost prezentate careva date care ar confirma starea materială reală al acesteia, fapt ce vine în contradicție atât cu propriile concluzii, cât și materialele cauzei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că scutirea recurentei-apelante SRL „Agrochem Impex” doar în parte de la plata taxei de stat pentru cererea de apel reprezintă o limitare disproporțională a dreptului acesteia la acces la „un tribunal”, în situația în care ultima a prezentat instanței de apel suficiente probe privind starea sa materială precară.

Instanța de recurs accentuează că din jurisprudența CtEDO se reține că interdicția de blanchetă la acordarea scutirilor la plata taxei de stat ridică în sine o chestiune prin prisma art. 6§1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (cauza Clionov c. Moldovei, hotărârea din 09 octombrie 2007, definitivă la 09 ianuarie 2008). În speța dată Curtea a notat că instanța judecătorească nu cunoștea în mod direct situația financiară a reclamantului, fiind împiedicată prin prevederi exprese ale legislației să verifice posibilitatea acestuia de plată.

La fel, în cauza Tudor-Comerț c. Moldovei, hotărârea din 04 noiembrie 2008, definitivă din 04 februarie 2009, Curtea a notat că potrivit documentelor din dosar, care au fost prezentate instanțelor judecătorești naționale, în perioada relevantă, întreprinderea reclamantă nu avea vreo activitate economică și prin urmare nu a putut plăti taxa de stat. Curtea a conchis că, luând în considerare suma pretinsă, taxa cerută și omisiunea instanțelor judecătorești naționale de a stabili capacitatea întreprinderii reclamante de a plăti taxa de stat, a fost, în mod efectiv, limitat dreptul întreprinderii reclamante de acces la o instanță, până la punctul în care acesta a devenit iluzoriu.

În temeiul celor precitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul SRL „Agrochem Impex” drept întemeiat și care urmează a fi admis în sensul declarat.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că Curtea de Apel Chișinău la emiterea încheierii din 21 noiembrie 2017 a apreciat arbitrar suportul probatoriu prezent în materialele dosarului, pronunțând în acest sens o încheiere neîntemeiată și contradictorie, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a admite recursul declarat de către SRL „Agrochem Impex”, casa încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2017 în partea respingerii cererii SRL „Agrochem Impex” de scutire de la plata taxei de stat și acordării acesteia termen până la 23 ianuarie 2018 pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 5.000 lei, și de a emite în această parte o nouă încheiere de admitere a cererii și de scutire integrală a SRL „Agrochem Impex” de la plata taxei de stat pentru cererea de apel depusă împotriva hotărârii Judecătoriei Orhei (sediul Șoldănești) din 04 iulie 2017.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex”.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2017, în cauză civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Orom-Imexpo” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex” cu privire la încasarea datoriei, venitului ratat și rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole, în partea respingerii cererii Societății cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex” de scutire de la plata taxei de stat și acordării acesteia termen până la

23 ianuarie 2018 pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 5.000 (cinci) lei, și se emite în această parte o nouă încheiere prin care:

Se admite integral cererea Societății cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex” privind scutirea de la plata taxei de stat pentru cererea de apel.

Se scutește integral Societatea cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex” de la plata taxei de stat pentru cererea de apel depusă împotriva hotărârii Judecătoria Orhei (sediul Șoldănești) din 04 iulie 2017.

În rest, încheierea Curții de Apel Chișinău din 21 noiembrie 2017, se menține.

Se restituie cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Orom-Imexpo” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Agrochem Impex” cu privire la încasarea datoriei, venitul ratat și rezilierea contractului de vânzare-cumpărare a producției agricole, la Curtea de Apel Chișinău la faza primirii cererii de apel.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță